

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Duæ sententiæ Scholasticorum. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

tamen argumenta proponit quæstione illa 6. §. *Adpropositum*, quibus probare nititur, Angelum non posse esse in loco minori, & minori in infinitum.

5. ARGUMENT.

Primum est, si Angelus posset esse in minori, & minori loco in infinitum, posset esse in magis arcto loco in infinitum, hoc est, in quadrangulo magis angusto: posset etiam Angelus esse in longiori quadrangulo in infinitum, & ita simul in cælo, & in terra: imo in maiori quoque longitudine esse posset: quia ex 35. propositione libri primo Euclidis evidenti demonstratione constat, idem corpus, quod est in vno loco, posse esse in quouis alio æquali, verbi gratia, si corpus implet locum quadratum, implet quoque quadrangulum æqualem, quantumvis latera coarctentur, hoc autem intelligitur, nisi figura obster: poterit enim liquor aliquis ita crassus esse natura sua, vt non possit in quadrangulo nimis arcto collocari: ergo cum Angelus non habeat figuram, quæ id impediat recte poterit esse in quadrangulo magis, & magis angusto in infinitum.

Caetan.

Respondet Caietanus in hoc articulo bifariam. Primum propositionem Euclidis intelligit tantum de corporibus, quæ sua quantitate replent locum, non de Angelis, quæ solum præsentia substantia suæ in loco effe dicuntur. Et quidem de demonstratione de quantitate solum replente latera quadrati, & quadranguli procedunt. Deinde respondet, etiam de spiritibus intelligitur, inde non colligi, Angelum posse esse in loco infinito, & ita nullum sequi absurdum, quia etiam si ardeat latera quadranguli, non sequitur peruenire ad quadrangulum infinitum. Ceterum licet actu dari non possit quadrangulus infinitus: quia tamen, vt demonstrat Euclides ibidem, crescere potest quadrangulus ille, vt ille, qui esset bipedalis, excederet longitudine cælum, ex quo sequeretur, Angelum esse posse simul in cælo, & in terra, quod Patres putant absurdum, vt capite præcedenti dictum est, ideo dicendum est, aliam esse rationem corporum, aliam vero spirituum, & demonstrationem Euclidis in corporibus tantum locum habere. Quare decipitur Maior loco citato, cum asserit, posse, coarctato illi quadrangulo, Angelum in eo ita persequerare, vt simul esset in cælo & in terra.

Caietan.
1. resp Caietan
admit-
titur.

Dimittitur
secunda.

Secundum argumentum, Alicuius virtutis est, constituere se in aliquo loco, & maioris in minori se collocare: ergo si in minori posset in infinitum, haberet virtutem infinitam ad hoc efficiendum. Respondet Gaier. posse se in minori loco applicare, non esse maioris virtutis in Angelo, sed id ex voluntate ipsius pendere, ex qua &que potest in vno, atque in alio loco constitui.

2. argum.

Respons.

Tertium argumentum, quando Angelus est in aliquo loco ad quatuor, totus est in toto, & totus in quavis parte, potest ergo totus manere in parte quacunque minima, alijs relictis. Respondeo, etiam si totus sit in quavis parte, & ideo non repugnet, esse in minori aliquo loco: si tamen aliunde postulat certam quantitatem minorem, ut ei applicetur, ratione modo, quem debet habere substantia illius, si curam animi postulat ratione animationis, non poterit esse in quavis minima parte, etiam si totus sit in quavis, quando simul in omnibus est, sicut anima rationalis. Fateor rationes magis suadere, Angelum posse in minori, & in

3. August.

Edus solus.

ARTIC. II.

minori loco esse propria virtute : adhuc tamen non satis id nobis constat. De corpore CHRISTI in Eucharistia, est alia ratio: hoc enim cum non sit propria virtute, sed virtute DEI, manebit in minori parte, & minori in infinitum, in qua possit panis substantia conservari, & Angelus similiter, si virtute Dei collocetur; an vero a seipso ad maiorem, & minorem locum possit se applicare, non est manifestum.

DISPUT. CXCIL.

An possit Angelus esse in loco
indivisibili.

Due sententie Scholasticorum opposita. cap. I.

Sententia Scoti. cap 2.

Quare Angelus, qui mouet calum, non sit in toto, sed in aliqua parte illius. cap. 2.

CAPVT L

*Dua sententia Scholasticorum
opposita.*

DE loco indiuisibil, hoc est, de puncto mathematico, dissentiunt quoque Theologi. Prima opinio est Sancti Thomae in hoc articulo, afferentis Angelum posse esse in loco indiuisibili hoc est, in puncto, quomodo sequitur Ricardus in 2. articulo 2. questione 1. Capitel, questione 1. articulo 1. conclus. secunda. Bassolis quasi 3. artic. 2. sententia. 3. contra gentes cap. 68. 5. Ad rationem principalem, Caietan. & recentiores multi Theologi in hunc articulum; verum in fundamento, & ratione illius non conueniunt. Ricardus, cum asserat Angelum esse in loco per suam substantiam tantum per fundamentum, vt vidimus disparatili cap. 6. ea ratione docet, Angelum esse positum loco indiuisio, quia in se simplex est, hoc est, indiuisibilis, & absque extensione: quid expectamus, si substantia loco indiuisibili puncto scilicet respondeat? At Sanctus Thomas, & alij, qui docent esse in loco per operationem, & per applicationem suae virtutis, videntem cap. 1. & regulimus, ideo asserunt, Angelum posse esse in loco indiuisibili, quia non est in toto corpore quod mouet, sed in ea parte, per quam prima suam virtutem applicat, vt in ceteras deriuatur: quia potest applicare illum per punctum, & per partem diuisibilem, ideo in puncto recte potest locari, sicut vnum corpus per punctum potest aliud mouere, si per punctum tantum ipsam contingenter.

Secundū opinio magis communis est eorum
qui affirmant Angelum non posse esse in puncto
corporis. Hæc fuit Alexan. 2. part. quæst. 7.
memb. 3. Bonavent. in 2. dist. 2. art. 2. quæst. 1.
Gab. quæst. 1. art. 3. dub. 2. Gregor. q. 1. aut. dicitur
quod ibi proponit, Maior. q. 9. Aegidius in 1. dist. 7.
par. art. 1. quæst. 2. Osiand. quodlibet. 1. quæst. 4. Magis
2. quæst. 2. art. 2. pluriq. tantum conclud. verum ne
que hi Doctores eodem fundamentum nituntur
Alex. & Bona. ita docuerunt, quia exis-
tunt, locum corporum debere esse diffusum
& esse alicubi, æque in loco corpore esse, pro
eodem reputant: in puncto autem esse, & ibi
esse, non differre. Reliqui vero, quos allegat præ-
ter Aegidium, eam sententiam ferunt secun-
da appetitui suæ, puncta indivisibilia recipere
corpora

corpore quatenus non esse, nisi sola assignatione, & imaginatione assignationem autem tantum contractu alicuius corporis fieri possit: cum ergo hic disputemus de existentia Angeli reali, & hac esse nequeat, nisi in aliquo reali, consequitur ipsum in puncto non esse, quando neque sua substantia ita corpus tangere potest, ut in eo punctum assignet. Denique Agidius, cum doceat Angelum esse in loco per operationem, ideo asserit, in puncto non esse, quia in puncto nequit operari. Deinde, etiam si per operationem non esset in loco affirmat in puncto esse non posse. Dupliciter enim aliquid in alio esse dicitur, aut quia est intra ambitum illius: & hoc modo Angelus non potest in puncto locari, quoniam punctum ambitum nullum habet: aut quia est in essentia illius illud conservans; & ita solus Deus est in rebus: quare hoc pacto Angelus in puncto esse non poterit.

CAPVT II.

Sententia Scoti.

Scotus autem in 2. dist. 2. qu. 6. §. Ad propositum, cen-
set, nihil in hac re compertum esse. Res enim est a sensu valde remota, & reuelatione nihil nobis constat rationeque physica, quæ pro utraque parte affertur, infirmæ sunt. Primum quidem rationes, quibus primæ sententiæ Doctores probare nituntur, Angelum aliquando in puncto locari, id non satis inuadent, præsertim si eorum principijs insistantus. Nam vel Angelus constituitur in loco per operationem transeuntem, vel per applicationem virtutis ad operandum, vel per aliquid, quod habet modum operationis transeuntis, vel per modum additum ipsi, vno enim ex his modis posset in puncto locari, nam si in loco esset eo modo quo putauit Durand. nequaquam posset in puncto esse, cum ex illius opinione aperte sequatur, Angelum in toto esse vniuersi, atque in nullo modo ex actis in puncto esse posse, satis probatur: ergo nihil pro hac opinione certi habere possumus.

Primo, si Angelus per operationem esset in loco, vel per applicationem ad operandum, hoc est, per virtutem derivatam ad operandum, potius sequitur, necessario in parte diuisibili esse debere, nulla etenim operatio, aut virtus derivata ab Angelo, in puncto recipi potest, quod si operatio in punctum derivari nequit, neque Angeli applicatio ad operandum, ad punctum referri potest. Hac ratione vitur Agidius contra eos, qui putant, Angelos per operationem esse loco præ-
sentes.

Respondent nonnulli, etiam si actio nequeat recipi in puncto, potest tamen per punctum corpus moueri: & quia Angelus potest per punctum virtutem suam toti corpori applicare, ut per illud dicatur corpus moueri, ideo Angelus in puncto esse potest, siue sit in loco per operationem transeuntem, siue per applicationem ad operandum. Verum quamuis mouens corporatum possit mouere corpus aliud per punctum, vel per superficiem, quia, ut moueat, debet tangere mobile, ut tactu quantitatem imprimat motum, vel impetum, qui est causa motus, tactus autem quantitatis vel potest esse in puncto indiuisibili, vel debet necessario esse in superficie, quia secundum profunditatem tactus fieri non potest: tamen Angelus per punctum nequit corpus mouere. Si enim
Videtur in 1. p. tom. 2.

id fieri posset, maxime, quia per punctum tangeretur: at tangere in puncto non potest: primum non tactu quantitatibus, quia Angelus quantitatem non habet: præterea non tactu virtutis, seu operationis, quia nullus eius effectus recipi potest primo in puncto, ut per illud in reliquum corpus deriuatur: ergo nequit Angelus corpus per punctum mouere: aut explicent nobis, quomodo virtus, seu operatio Angeli toti corpori per punctum possit communicari.

Hac ratione non solum probatur, Angelum non posse esse in puncto indiuiduo corporis, verum etiam neque in parte aliqua determinata totius, quod mouetur, nisi dicamus, corpus ab Angelo moueri qualitate aliqua impressa, quæ dicitur impetus: quoniam si sola sua voluntate Angelus mouet corpus ad locum, adde, si placet vel media potentia exequente, quam aliqui à voluntate frustra distinguunt, motus totius mobilis, nec prius tempore, nec prius natura, aut casualitate recipitur in una parte, quam in alia: loquor autem de corpore solido & permanenti: nam si fluidum sit, facile potest vna pars prius tempore mota deinde aliam mouere: itaque si corpus solidum & permanens sit, non potest in vna parte prius recipere motum, quam in alia, sed æque in omnibus diffunditur: aut ostendant nobis, quomodo vna pars mota, sit causa motus alterius. Fateor quidem, dum mouens est corporeum, per vnam partem reliquas mouere, vel quia per tactum vnius ceteras impellit, vel quia tactu illo qualitatem aliquam ceteris imprimit, si in aliqua determinata primo illant producit: nam si serpit, ut calor, nec est prima pars mobilis ea qualitate affecta, sicut neque prima pars calefacta, non dicitur etiam ratione qualitatis per aliquam partem determinatam, sed indeterminatam mouere: at motus secundum locum certe non ita diffunditur: neque enim in aliqua determinata parte primo recipitur, nec paulatim serpit ut calor, sed æque in omnibus partibus mobilis incipit, ut apparet in orbibus, qui circulo vertitur, & in quouis alio corpore proiecto.

Porro Angelum, propter motum secundum locum, imprimere posse impetum aliquem, qui possit esse causa motus, mihi maxime probabile est. Nam quid aliud efficere potest in corpore graui quod suspensum in aëre detinetur? Cum enim nullo impedimento detineatur, nec motus illius cesset per solius concursus negationem, sicut à Deo possit impediri, quia Angelus nullum potest negare concursus: nec necessarium ad motum grauis, efficitur, ut aliqua positua operatione Angeli detineatur: hæc autem non est motus secundum locum, quia supponimus detineri quiescens, quid ergo aliud est: potest, quam impetus, ita sane moderatus, ut nec superet grauitatem, & sursum corpus moueat, nec ab ea superetur, ut corpus deorsum moueatur, sed suspensum quiescat? Nihilominus puto necessarium non esse impetum impressum distinctum à motu, ut Angelus possit corpus mouere.

Hoc autem supposito, difficile mihi est, quæ ratione dixerit Sanctus Thomas, Angelum cæli motorem, esse in ea parte determinata, quæ motum toti corpori imprimit, hoc enim fieri nequit, nisi Angelus sit in loco per impressionem impetus in parte determinata, atque multo minus intelligo, quo pacto verum esse possit, quod

Angelus non
potest in pun-
cto effectum
producere.